

ע"פ 280/23 - מדינת ישראל נגד Ibrahim Yahia Alnour Abker

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעוורים פליליים

ע"פ 280/23

לפני:
כבוד השופט י' אלרון
כבוד השופט א' שטיין
כבוד השופטת ג' כנפי-שטייניץ

המערערת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: Ibrahim Yahia Alnour Abker

ערעור על גזר דין של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו ב-ת"פ 1290-07-22 מיום 28.11.2022 שנייה על ידי סג"נ ב' שגיא

תאריך הישיבה: י"ט באיר התשפ"ג (10.5.2023)

בשם המערערת: עו"ד עודד ציון

בשם המשיב: עו"ד תמר נבו

פסק דין
השופט י' אלרון:

1. לפנינו ערעור על קולת העונש שנקבע בגזר דין של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (סג"נ ב' שגיא) ב-ת"פ 1290-07-22 מיום 28.11.2022, בגין נגזרו על המשיב 30 חודשי מאסר בפועל לצד עונשה נלוית, בגין

עמוד 1

הרשעתו בעבירה שוד בנסיבות חמירות.

2. לפי עובדות כתוב האישום המתוון, בצהרי יום 20.6.2022, בעת ש-ש.ב., ולידת שנת 1948 (להלן: המתלוונת), הגיעו בסמוך לשירותים בתחום המרכזית החדשה בתל אביב-יפו (להלן: התחנה), המשיב הגיח מאחוריה והכה אותה בראשה. כתוצאה מכך, המתלוונת נפלה על רצפת התחנה. בעודה שרועה על הרצפה המשיב משך בחזקה את התיק שלה במטרה לגנוב אותו, אך המתלוונת אחזה בתיק בניסיון למונע ממנו לעשות כן. נכון התנודות המתלוונת, וחרב צעקוותיה, המשיב המשיך לתקוף אותה בכר שבעט בה בגב, בחזה, בידים ובראש, ואמר לה, בכונה להפחידה, כי אם לא תעוזב את התיק הוא ירוג אותה. לבסוף, המשיב הצלח ליטול את התיק כשבו, בין היתר, טלפון נייד וכסף מזומן בסך 900 דולר ו-110 ש"ח, ונמלט מהמקום בריצה.

כתוצאה מעשי המשיב, למתלוונת נגרמו חבלות של ממש ובכללן פגעה בראש, בחזה, בידים ובשפתיים, והיא פונתה לקבלת טיפול רפואי בבית חולים. בגין האמור, יוכסה למשיב עבירה של שוד בנסיבות חמירות לפי סעיף 202(ב) לחוק העונשין, התשל"ג-1977 (להלן: החוק).

עיקר גזר הדין

3. המשיב הורשע בעבירה שיוכסה לו בכתב האישום המתוון, על יסוד הודהתו במסגרת הסדר טיעון אשר לא כלל הסכמה לעניין העונש.

בגזר דין, בית המשפט המחויז עמד על חומרת עבירות השוד הפוגעת בתוחלת הביטחון האישי - בפרט כאשר הנפגעים מהם אזרחים מבוגרים וקשישים. הוגש, כי המתלוונת הייתה בת 74 עת המשיב שدد אותה תוך הפעלת אלימות מתמשכת והשمعת أيام על חייה. עוד נקבע, כי מעשי המשיב גרמו למתלוונת נזק פיזי ואף היו עבורה "איירוע טראומטי שייתן את אותן גם בעתיד", כמשמעותו מכתב שהוגש מטעמה של המתלוונת, אשר חובר על ידי בתה (להלן: המכתב). לצד זאת, בית המשפט המחויז נתן לכר שהרכוש שנשדד הוחזר למתלוונת לאחר שהמשיב נתפס, כמו גם לכר שהמשיב ביצע את המעשים ללא "רכיב שימושי של תכנון מוקדם" או שימוש בשתק. בהינתן האמור, נקבע כי מתוך העונש ההולם בעינינו נע בין 30 ל-60 חודשים מאסר.

בגזרת עונשו של המשיב בגדרו המתחם, בית המשפט עמד על כך שנסיבות האישיות מצדיקות כי גזר עליו עונש בתחום המתחם. בכלל זה, התייחס להודהת המשיב ולאחריות שנטל על מעשיו; עברו הפלילי הנקי; וכן להיווט "יליד דארפור אשר לארך שנים בישראל מסיע למשפחהו".

בהינתן מכלול השיקולים, נגזר על המשיב עונש של 30 חודשים מאסר בפועל; 8 חודשים מאסר על תנאי, לפחות יבצע עבירות רכוש או אלימות נגד הגוף מסווג פשע, לפחות 3 שנים; 4 חודשים מאסר על תנאי, לפחות יבצע עבירות רכוש או אלימות נגד הגוף מסווג עונן, לפחות 3 שנים; ופיוצו המתלוונת בסך 3,000 ש"ח.

תמצית טענות הצדדים

עמוד 2

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il

4. לטענת המערערת, בית המשפט המחויז הקל עם המשיב הוכח בקייעת מתחם העונש ההולם בעניינו הן בגיןת עונשו בגדרי המתחם. בוגדר זאת נטען, כי עונשו של המשיב אינו הולם את חומרת העבירה ונסיבות ביצועה, בכללן כי המשיב שدد אישא מבוגרת בת 74; הפעיל כלפיו אלימות קשה וממושכת; וגרם לה לפגעה בלתי הפיכה באיכות חייה. כן נטען כי בית המשפט התחשב יתר על המידה בנסיבות האישיות של המשיב. בוגדר זאת נטען, כי לא היה מקום לזקוף לקולה את היותו מבקש מקלט בישראל, משום שאין בכך כדי לאין את חובתו לכבד את חוקי המדינה ולהימנע מפגיעה מכונות ביושבה. כן נטען, כי התוצאה העונשית הסופית בעניינו אינה הולמת בראש העונש המרבי והקבעו בצד עבירות השוד בנסיבות חמימות וחורגת במידה קיצונית לקולה מדיניות העונשה הנוגאת.

בדיוון לפנינו, המערערת חזרה על נימוקיה והוסיפה כי מעשי המשיב הם פועל יוצא של תכנון, במסגרתו ארבע למתרונת מחוץ לשירותים בתחנה. עוד הדגישה, כי לשיטתה העונש שנגזר על המשיב נוטן "משקל אפסי" לשיקול הרתעת הרבים והיחיד. לבסוף, ציינה כי המשיב טרם שילם למתרונת את הפיצוי בו חוויב על ידי בית המשפט המחויז.

5. מנגד, באת-כחו המשיב טענה לפנינו כי אין להחמיר בעונשו, שהעונש הולם את חומרת מעשיו ונסיבות הפרטניות, כמו גם את מדיניות העונשה הנוגאת. לטענתה, כתוב האישום המתוקן אינו מגלה כי קודם לאירוע תכנון, ומשך עסקין במעשה ספונטני אשר נבע מ"רגע של שיקול דעת לקו". כמו כן, נטען כי בהערכת הפגיעה שנגרמה למתרונת, המכתב שחבר על ידי בתה אינה מהוות תצהיר נפגעת עבירה. עוד טענה, כי יש מקום להתחשב בהיות המשיב מבקש מקלט בישראל, אך שהוא חסר מערכת תמייה ועונש המאסר צפוי לפגוע בו באופן ממשמעותי.

דיון והכרעה

6. הلقה היא כי ערכת הערעור אינה נוגאת להטערב בעונש שנגזר על ידי הערכת הדינית, אלא במקרים שבהם ניכרת חריגה קיצונית מדיניות העונשה הנוגאת במקרים דומים או כאשר נפלה על פני הדברים טעות מהותית ובולטות בקשר הדיון (ע"פ 2165/23 מדינת ישראל נ' בלאל, פסקה 9 (4.5.2023)).

המקרה שלפנינו נמנה עם אותם מקרים המצדיקים את התעරבותנו, הויאל והעונש שנגזר על המשיב מקלט עמו יתר על המידה בהינתן חומרת העבירה, נסיבותיה ומכלול הנסיבות אשר אין קשורות ביצועה. משכך, דין הערעור להתקבל.

7. בית משפט זה שב ועמד על חומרתן הרבה של עבירות השוד. אלה, פוגעות במידה קשה בთחות הביטחון הציבורי והסדר הציבורי (ע"פ 1074/22 מוחשן נ' מדינת ישראל, פסקה 16 לפסק דין של חברות השופטת ג' כנפי-שטיינץ (20.7.2022)), כמו גם בכבודם וקניןם, ולעיתים גם בגופם, של אנשים תמים אשר נקרו מבלי משים בדרכו של השוד (ע"פ 475/20 סורני נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (13.7.2022)). פיגועות אלה אף מותירות, לא אחת, תחותמת של טראומה וחרדה בנפגעי העבירה אשר מלאות אותם זמן ממושך (ע"פ 21167/21 חוג'יראת נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (31.5.2021)).

חוימה יתרה טמונה בביטוי עבירות שוד כלפי אוכלוסיית המבוגרים והקשישים. שכן, הפגיעה דוקא באוכלוסייה זו נעוצה בתפיסה כי הנמנים עליה יהיו "טרף קל", ומשכך היא משקפת אנט-חברתיות עמוקה ומגלמת אכזריות

ואדישות לחומרת הפגיעה בפגיעה העבירה (ע"פ 17/4777 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 25 (10.1.2018) (להלן: עניין פלוני); ע"פ 1660/19 Kvartskhava נ' מדינת ישראל, פסקה 8 והאסמכתאות שם (23.10.2019) (להלן: עניין Kvartskhava)).

noch האמור, בית משפט זה הדגיש לא אחת את תפקודו בהגנה על מוגרים וקשיים מפני עבירות שוד. תפקוד זה מתבטא בעיצוב מדיניות ענישה הכללת רכיב ממשמעוט של מסר מאחריו סORG וברית, בראש צאת העונש המרב הקבוע בצד עבירות שוד אשר בוצעה בסיסיות חמירות הוא 20 שנות מאסר (עניין Kvartskhava, בפסקה 8). כן נקבע, כי בעת גזירת העונש יש לבקר שיקולי גמול והרטעה על פני יתר שיקולי הענישה (עניין פלוני, בפסקה 26; ע"פ 18/6056 אדרי נ' מדינת ישראל, פסקה 13 לפסק דין של חברי השופט א' שטיין (16.5.2019)). יובהר, מדיניות הענישה המחייבת הנהוגת בעבירות שוד בעינה עומדת גם במקרה שבו העבירה חד-פעמית ובוצעה באופן "ספונטני" (ע"פ 22/1222 מדינת ישראל נ' נאצ'ר, פסקה 11 (23.6.2022)).

8. על רקע דברים אלה, ניכר חוסר הילימה שבין חומרת מעשיו של המשיב לבין עונשו. המשיב שدد את המתлонנת, אישמה מוגרת בת 74, תוך שהוא מפעיל כלפי אלומות מתמשכת. נפילתה על רצפת התחנה, התנדותה למשיח וצעקותיה לא מנעו מהמשיב להמשיך להלום בה, כאשר שהוא רואה נגד עינו הוא התקיך בו אזהה. מכות אלה הותירו במתלוננת חבילות חמורות אשר הצריכו טיפול רפואי בבית חולים. מכתב בתה של המתлонנת, אף שאינו מהווה תצהיר נפגעת עבירה, מלמד על החותם ממשי שהותיר המשיב במעשה על גופה ונפשה של המתلونנת.

9. noch זאת, אף מבלי להידרש לסוגיות גבולות המתחם שנקבעו, מוקשית היא קביעת בית המשפט המחווי כי יש לגזור את עונשו של המשיב בתחום העונש ההולם. בבאו של בית המשפט לגזר את עונשו של נאשם בגין מתחם העונש ההולם, עליו לשקל שיקולים שונים לחומרה ולקללה, בהתאם למצאות המשפט (ראו, בין היתר, בסעיפים 40(ב); 40-ז; 40-יב לחוק), כאשר האיזון הנכון ביניהם יביא לגזירת העונש ההולם על הנאשם. לעניין מלאכת איזון זו, הדגשתי כי "כשם שכך לגזר עונש בקצתו התחתון של המתחם נדרש הצברות נסיבות חמורות המקנות את משקלן של הנسبות המקלות, כדי שייגזר עונש בקצתו התחתון של המתחם נדרשות נסיבות מקלות לצרכו של נאשם, הגבות על הנسبות חמורות הקיימות [...]" (ע"פ 3244/22 מדינת ישראל נ' ערן, פסקה 17 (20.9.2022); ההדגשה נוספת - י' א').

בשימוש למקרא שלפניי, הנسبות המקלות של המשיב אין מצדיקות את גזירת עונשו בגבולו התחתון של המתחם. כך גם התחשבות בכך שהמשיב מבקש מקלט בישראל כטיפול לקולה בנסיבות אלו אינה נקייה מספקות. בפסקה נקבע בעבר כי "דווקא מלאה אשר מבקשים לשחות בארץ ברשות ניתן לצפות להקפה על נורמות בסיסיות". דרישת זו מהווה מעין תנאי לבקשת הסתופה בצלחה של המדינה וליהנות מפירותיה" (ע"פ 4149/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 3 (13.12.2021); ראו גם: ע"פ 5535/12 CABRI נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (1.5.2013)).

10. noch כל האמור לעיל,ברי כי לא ניתן להוותר את העונש שנגזר על המשיב על כנו. השוד החמור שביצע כלפי אישת מוגרת - ובפרט, האלימות הבלתי פוסקת שהפגין כלפי, הנזק שגרם לה, והיעדר נסיבות אישיות הצדיקות הקלה משמעותית, מלבדים כי עונשו אינו עולה בקנה אחד עם העיקרונות המנחה אותנו במלאת הענישה - עיקרונות הילימה. לא כל שכן, עם הצורך לנקט ביד קשה בעונשתו של מי שבוחר לשוד באלים מוגרים וקשיים בחברתנו.

11. אשר על כן, ובשים לב לכך שאין זו מדרכה של ערכאת ערעור למצות את הדיון, אציג לחברי וחברתוי לקבל את הערעור ולהחמיר בעונשו של הנאשם כך שייעמוד על 48 חודשים מאסר בפועל, חלף 30 חודשים המאסר בפועל שנגזרו עליו בבית המשפט המחויז. יתר רכיבי גזר הדיון יוותרו על כנמ.

שופט

השופט א' שטיין:

אני מסכימים.

שופט

השופט ג' כנפי-שטייניץ:

אני מסכימה.

שופטת

הוחלט כאמור בפסק דין של השופט י' אלרון.

ניתן היום, כ"ז באיר התשפ"ג (18.5.2023).

שופטת

שופט

שופט